

Projecte de decret de designació de zones vulnerables per la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries de les Illes Balears i el seu programa de seguiment i control del domini públic hidràulic

Preàmbul

La contaminació per nitrats és l'augment de la concentració de nitrats a les aigües superficials i subterrànies i té com a conseqüència la possible eutrofització i, per tant, degradació, dels ecosistemes aquàtics. A més, una concentració elevada de nitrats pot arribar a afectar la salut i el benestar humans.

L'origen de la contaminació pot ser puntual, com ara els sistemes de tractament i/ o evacuació d'aigües residuals domèstiques d'habitatges unifamiliars aïllats, les fuites de les xarxes de clavegueram, l'abocament de les aigües depurades i l'emmagatzematge deficient dels purins o fems. També pot ser un origen difús, com el reg amb aigües regenerades o la utilització intensiva de fertilitzants nitrogenats a causa de pràctiques agrícoles inadequades. En aquest darrer origen és on s'enfoca la Directiva de nitrats.

La Unió Europea, conscient que la contaminació de les aigües per nitrats és un problema que afecta, en major o menor mesura, tots els estats membres, va dictar la Directiva 91/676/CEE, de 12 de desembre, relativa a la protecció de les aigües davant la contaminació produïda per nitrats d'origen agrícola. Aquesta Directiva té per objecte protegir la qualitat de l'aigua evitant que els nitrats d'origen agrari contribueixin a la contaminació de les aigües i fomentar les bones pràctiques agràries.

Amb el Reial decret 261/1996, de 16 de febrer, sobre la protecció de les aigües contra la contaminació produïda pels nitrats procedents de fonts agràries, s'incorporà a l'ordenament estatal la normativa europea esmentada. Al Reial decret, que constitueix la normativa bàsica estatal, es regula la determinació de les masses d'aigua continentals afectades per la contaminació per nitrats d'origen agrícola i la designació de les zones vulnerables, que seran aquelles superfícies territorials, el drenatge de les quals dona lloc a la contaminació per nitrats. A més, s'estableix la competència de les comunitats autònomes per a la determinació de les masses d'aigua afectades i per la designació de zones vulnerables.

En la lluita contra la contaminació de les aigües per nitrats d'origen agrari és necessari actuar des de diversos àmbits. Així, una vegada designades les zones vulnerables, és necessària l'aprovació d'un programa d'actuació i d'un programa de seguiment i control del domini públic hidràulic per a la contaminació per nitrats procedents de fonts agràries. Són unes actuacions que, si bé van lligades, responen a criteris diferents i en correspon l'aprovació a distints òrgans. En la designació de les zones vulnerables s'apliquen criteris mediambientals, relacionats amb la protecció del domini públic hidràulic. En els programes d'actuació es preveuen mesures que incideixen en les pràctiques agrícoles amb l'objectiu de minimitzar la contaminació associada a aquesta activitat, mentre que en els programes de seguiment i control s'adopten mesures necessàries per a determinar l'evolució de la contaminació i, en conseqüència, l'efecte de les mesures adoptades.

Ateses les competències que tenen assignades les diferents conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma, s'han dictat diverses normes amb l'objecte de designar les zones vulnerables a la contaminació per nitrats de procedència agrícola i establir els programes d'actuació per tal de prevenir i reduir aquesta contaminació.

Així, en ús de les competències pròpies amb relació a la protecció del domini públic hidràulic, es va dictar l'Ordre de la consellera de Medi Ambient, de 24 de febrer de 2000, per la qual es va declarar la zona vulnerable de la subconca de sa Pobla de la Unitat Hidrològica d'Inca-sa Pobla (BOCAIB núm. 31, d'11 de març de 2000) i el Decret 116/2010, de 19 de novembre, de determinació i delimitació de zones vulnerables per la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries i el seu programa de seguiment i control del domini públic hidràulic (BOIB núm. 170, de 23 de novembre de 2010).

Per la seva banda, la conselleria competent en matèria d'agricultura ha dictat diferents normes amb incidència en les pràctiques agrícoles, que tenen per objecte reduir i prevenir la contaminació per nitrats a les zones designades com a vulnerables. Aquestes són l'Ordre del conseller d'Economia, Agricultura, Comerç i Indústria, de 3 de febrer de 2000, per la qual es va aprovar el codi de bones pràctiques agrícoles de les Illes Balears (BOCAIB núm. 7, de 15 de gener de 2000) i l'Ordre del conseller d'Agricultura i Pesca de 21 de setembre de 2001, per la qual s'aprova el programa d'actuació aplicada a la zona declarada vulnerable amb relació a la contaminació de nitrats d'origen agrari (BOIB núm. 118, de 2 d'octubre de 2001); la Resolució de la consellera d'Agricultura i Pesca de 6 de maig de 2009, per la qual s'aprova el programa d'actuació aplicable a les zones declarades vulnerables en relació amb la contaminació de nitrats d'origen agrari de les Illes Balears (BOIB núm. 73 ext., de 20 de maig de 2009), i, finalment, la Resolució del conseller d'Agricultura, Medi Ambient i Territori, de 5 de novembre de 2013, per la qual s'aprova el programa d'actuació aplicable a les zones declarades vulnerables

en relació amb la contaminació per nitrats d'origen agrari de les Illes Balears (BOIB núm. 159, de 19 de novembre de 2013).

Amb aquesta disposició es designen les zones vulnerables per la contaminació per nitrats procedents de fonts agràries i s'aprova el programa de seguiment i control del domini públic hidràulic en relació amb les zones esmentades.

En l'elaboració d'aquest Decret s'han respectat els principis de bona regulació establerts en l'article 49.1 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, tal com els principis de necessitat, eficàcia i seguretat jurídica ja que tal i com s'ha exposat, la Directiva 91/676 / CEE, de 12 de desembre, fou incorporada a l'ordenament jurídic espanyol mitjançant el Reial Decreto 261/1996 de 16 de febrer, el qual estableix, en el seu article 4, que les normes dictades per la comunitat autònoma s'han de revisar al cap de quatre anys; per la qual cosa és necessari derogar el Decret 116/2010, de 19 de novembre, i revisar i actualitzar la delimitació de zones vulnerables per la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries a les Illes Balears i el seu programa de seguiment i control del domini públic hidràulic.

Per altra banda, cal reiterar que amb l'aprovació d'aquesta norma es fa una revisió de les zones ja prèviament declarades com a vulnerables per l'anterior decret autonòmic i s'aprova el programa de seguiment i control del domini públic hidràulic en relació amb les zones esmentades.

D'altra banda, cal dir que tot el procés d'elaboració d'aquest Decret ha estat publicat en les distintes webs del Govern; transparència, participació i de la Conselleria de Medi Ambient i Territori d'acord amb el principi de transparència.

Decret

Article 1. Objecte

L'objecte d'aquest Decret, en desplegament del que disposa l'article 4 del Reial decret 261/1996, de 16 de febrer, sobre protecció de les aigües contra la contaminació produïda pels nitrats procedents de fonts agràries, és el següent:

- a) La designació de les zones vulnerables per la contaminació per nitrats procedents de fonts agràries a les Illes Balears.
- b) L'aprovació del programa de seguiment i control del domini públic hidràulic per a les zones designades vulnerables per la contaminació per nitrats.

Article 2. Designació i delimitació de les zones vulnerables per la contaminació per nitrats a les Illes Balears

1. Es designen com a zones vulnerables a la contaminació per nitrats d'origen agrari (ZVCN) les detallades a continuació.

- a) Les masses d'aigua subterrània (MASbt) següents:

<i>Codi massa</i>	<i>Nom massa</i>	<i>Àrea (km²)</i>
1804M3	Alcúdia	47,0
1811M1	Sa Pobla	130,5
1811M2	Llubí	94,2
1811M3	Inca	97,7
1814M2	Sant Jordi	68,6
1814M3	Pont d'Inca	105,8
1814M4	Son Reus	66,9
1815M1	Porreres	50,6
1815M3	Algaida	45,9
1815M4	Petra	154,9
1816M1	Ariany	37,8
1817M3	Sant Llorenç	83,7
1818M1	Son Talent	55,8
1818M2	Santa Cirga	38,1
1818M3	Sa Torre	32,1
1818M4	Justaní	40,9

<i>Codi massa</i>	<i>Nom massa</i>	<i>Àrea (km²)</i>
1819M1	Sant Salvador	99,3
1820M1	Santanyí	49,0
1820M2a	Cala d'Or (parcial)	1,1
1820M3	Portocristo	48,6
1821M2	Pla de Campos	253,4
1901M1	Maó	117,0
1901M3	Ciutadella	165,3

b) Les conques hidrogràfiques següents:

<i>Codi conca</i>	<i>Nom</i>	<i>Àrea (km²)</i>
18CH16	T. de Salvat	3,9
18CH28	T. de son Xigala	7,9
18CH40	T. de na Joanota	12,9
18CH68	T. de na Borges	20,9
18CH69	T. de son Real	10,8
19CH01	T. de Binimel·là	21,2
19CH53	T. de Mercadal	34,4
20CH08	T. den Ferrer	7,8

2. La delimitació de les superfícies territorials declarades com a zones vulnerables per la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries és la que figura en el plànol a escala gràfica que consta a l'annex 1 d'aquest Decret. Aquesta delimitació es publicarà al visualitzador de cartografia oficial del Govern de les Illes Balears, IDEIB.

3. Els municipis afectats per aquesta delimitació i les àrees corresponents són els següents:

<i>Illa</i>	<i>Municipi</i>	<i>Àrea afectada (km²)</i>
Menorca	Alaior	25,8
	Ciutadella	165,2
	Es Castell	11,6
	Es Mercadal	48,3
	Es Migjorn Gran	1,1
	Ferrerries	6,4
	Maó	45,3
	Sant Lluís	34,3
Mallorca	Alcúdia	55,0
	Algaida	29,8

<i>Illa</i>	<i>Municipi</i>	<i>Àrea afectada (km²)</i>
	Andratx	3,9
	Ariany	17,6
	Artà	15,1
	Binissalem	22,6
	Búger	8,3
	Bunyola	10,1
	Campanet	9,7
	Campos	129,7
	Consell	11,8
	Costitx	11,5
	Felanitx	96,6
	Inca	56,5
	Lloret de Vistalegre	9,9
	Lloseta	3,5
	Llubí	34,9
	Llucmajor	41,3
	Manacor	202,6
	Maria de la Salut	25,5
	Marratxí	54,0
	Montuïri	4,2
	Muro	58,5
	Palma	155,6
	Petra	46,4
	Pollença	4,0
	Porreres	42,1
	Sa Pobla	39,3
	Sant Joan	30,8
	Sant Llorenç des Cardassar	72,7
	Santa Eugènia	12,4
	Santa Margalida	42,7
	Santa Maria del Camí	21,1
	Santanyí	111,9
	Selva	14,3
	Sencelles	31,4
	Ses Salines	38,9
	Sineu	47,7
	Son Servera	12,2
	Vilafranca de Bonany	22,4

<i>Illa</i>	<i>Municipi</i>	<i>Àrea afectada (km²)</i>
Eivissa	Sant Antoni de Portmany	0,1
	Sant Joan de Labritja	7,7

Article 3. Programa de seguiment i control del domini públic hidràulic de les Illes Balears a les zones vulnerables per la contaminació per nitrats procedents de fonts agràries

S'aprova el programa de seguiment i control del domini públic hidràulic per a les zones designades vulnerables per la contaminació per nitrats procedents de fonts agràries. Aquest programa consta a l'annex 2 d'aquest Decret.

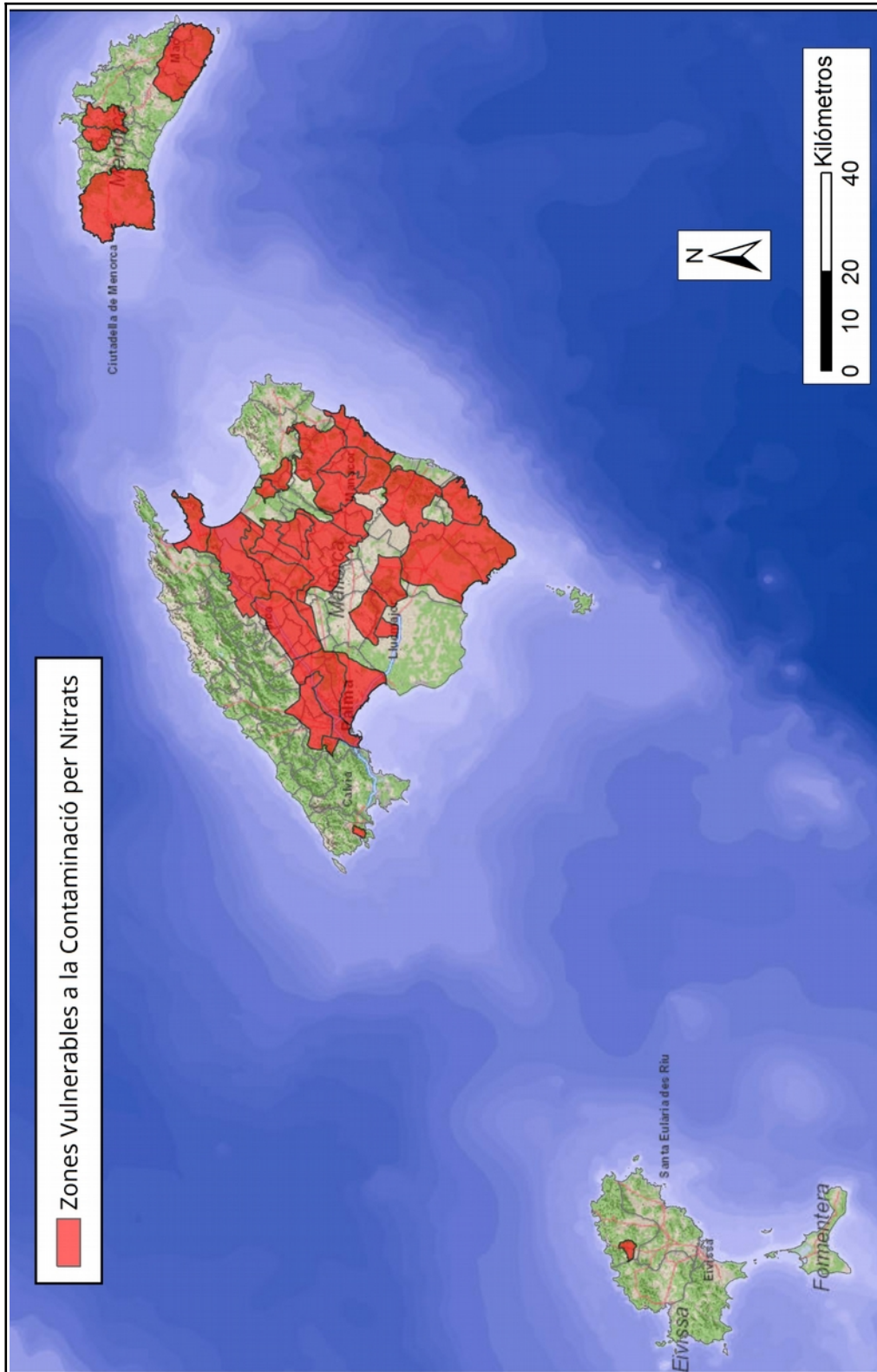
Disposició derogatòria única

1. En l'àmbit territorial i de competències de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, queden derogades les disposicions d'igual o inferior rang que s'oposin al que estableix aquest Decret.
2. En particular, es deroga expressament el Decret 116/2010, de 19 de novembre, de determinació i delimitació de zones vulnerables per la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries i el seu programa de seguiment i control del domini públic hidràulic (BOIB núm. 170, de 23-11-2010).

Disposició final única

Aquest Decret entrarà en vigor l'endemà de la publicació en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

ANNEX 1. Cartografia de zones vulnerables

ANNEX 2. Programa de seguiment i control del domini públic hidràulic de les Illes Balears a les zones vulnerables per la contaminació per nitrats procedents de fonts agràries

L'objecte d'aquest programa és el seguiment de la qualitat de les aigües subterrànies i superficials de les Illes Balears amb l'objectiu de tenir un control de l'estat del domini públic hidràulic i la seva relació amb la contaminació per nitrats procedents de fonts agràries.

1. Mesures de mostreig i anàlisi

Aquestes mesures es duran a terme a través de la Xarxa de control de les aigües. La periodicitat establerta es podrà modificar en funció dels resultats obtinguts. També es podrà modificar la ubicació de punts concrets de la Xarxa per causes sobrevingudes i degudament justificades.

Mesura 1.1. Mostreig i anàlisi de la qualitat de les aigües subterrànies a través de la Xarxa de control de les Illes Balears

La periodicitat mínima dels mostrejos serà trimestral als punts de control de les masses d'aigua declarades vulnerables per la contaminació per nitrats. En aquelles zones on la incidència dels nitrats sigui més important, els mostrejos podran incrementar la seva freqüència a un seguiment mensual. La finalitat d'aquests mostrejos és fer un seguiment de l'evolució temporal de la contaminació per nitrats que permeti relacionar les mesures preses amb l'evolució de la contaminació, i determinar les tendències a cada zona.

La periodicitat mínima dels mostrejos serà semestral a la resta de masses d'aigües subterrànies. En aquelles zones on es detecti una tendència a l'increment en la concentració per nitrats, els mostrejos podran incrementar la freqüència a un seguiment trimestral. La finalitat d'aquests mostrejos és fer un seguiment de l'evolució temporal de la contaminació per nitrats que permeti determinar les tendències a cada zona.

Mesura 1.2. Mostreig i anàlisi de la qualitat de les aigües superficials, tant epicontinentals com costaneres, a través de la Xarxa de Control d'aigües superficials.

La periodicitat mínima dels mostrejos serà trimestral als punts de control de les masses d'aigua declarades vulnerables per la contaminació per nitrats. La finalitat d'aquests mostrejos és fer un seguiment de l'evolució temporal de la contaminació per nitrats que permeti relacionar les mesures preses amb l'evolució de la contaminació, i determinar les tendències a cada zona.

La periodicitat mínima dels mostrejos serà anual a la resta de masses d'aigües superficials. En aquelles zones on es detecti una tendència a l'increment en la concentració per nitrats, els mostrejos podran incrementar la freqüència a un seguiment trimestral. La finalitat d'aquests mostrejos és fer un seguiment de l'evolució temporal de la contaminació per nitrats que permeti determinar les tendències a cada zona.

2. Mesures per determinar la procedència de la contaminació

Mesura 2.1. Estudis per discriminar l'origen dels nitrats

L'objectiu és concretar a determinades zones de les Illes Balears i a causa de l'existència de multiplicitat de fonts quin és l'origen dels nitrats. Es tracta de caracteritzar les zones amb presència de contaminació difusa per nitrats, analitzar-ne la distribució al medi hídic i discriminar l'origen del nitrogen.

3. Mesures de coordinació i vigilància

Coordinació i vigilància adequada i participativa del programa de seguiment i control del domini públic hidràulic i del programa de mesures inclòs al Pla Hidrològic de les Illes Balears a les zones vulnerables per la contaminació per nitrats procedents de fonts agràries.